

14/
6

Sydafrika och svensk opinion

Det allt hänsynslösare rasförtrycket i Sydafrika har nästan enhälligt fördömts i svensk debatt. Ett undantag bland de stora tidningarna är Svenska Dagbladet, som sedan årtal inte funnit anledning att uppmärksamma det sydafrikanska problemet på ledarplats. Då tidningen nu — inför den nationalistiska regimens senaste övergrepp — finner det nödvändigt att beröra ämnet behandlar den rasfrågan på ett egendomligt undvikande sätt. "Här råda förhållanden, om vilka utomstående icke alltid kunna döma utan risk för förenklingar." Redan satsens menlöshet och meningslöshet gör den märklig. Vilka förhållanden är det som man "alltid" kan döma "utan risk för förenklingar"?

Det principiella ställningstagandet till vad som händer i Sydafrika är emellertid inte beroende på om man är svensk eller sydafrikan, utan på hållningen till rasfrågan över huvud. Alla sydafrikaner med känsla för tolerans och frihet kritiserar den nuvarande regeringens hårda politik; denna försvaras blott av de grupper som är helt fångna i den för alla liberalt tänkande främmande herrefolksideologin, teorin om de vitas eller rättare sagt boernas obegränsade rätt att härska. Därför har också den sydafrikanska politiken angripits inom demokratiska riktningar världen över, exempelvis i England i såväl konservativ som liberal och socialdemokratisk press. Svenska Dagbladet intar en särställning, som är så mycket mera egenartad som

tidningens kyrko- och religionsvänliga inställning åtminstone borde framkalla en protest på de linjer som missionärerna inom så gott som alla kyrkosamfund följt.

Vissa svenska industri- och affärsintressen är säkerligen angelägna om att bevara sin marknad och över huvud sina möjligheter i Sydafrika. På sydafrikanskt håll vill man gärna ha svenskar som emigranter; svenskarna hör till de folk som boerna-nationalisterna räknar med som påverkbara i välsinnad riktning, och behovet av kvalificerad arbetskraft är i Sydafrika mycket stort, bl. a. därför att den väldiga majoriteten av negrer utestängs från mera lönande sysslor. Det är emellertid inte ett svenskt intresse att främja inflyttning och kapitalplacering i ett land vars maktthavare synes beslutna att hellre gå mot katastrof än komma till samförstånd och uppgörelse. Och alldeles bortsett härifrån måste den nationalistiska regimen karaktäriseras på det sätt den förtjänar; den som inte tar avstånd från denna regim bör likaväl kunna godta kommunism och fascism.

Den för demokrater i alla länder självfallna uppfattningen har för några dagar sedan preciserats vid den kongress som den liberala och radikala ungdomens världsfederation hållit i Köpenhamn. Här klarläggs med all önskvärd skärpa att den nationalistiska politiken bryter mot den politiska och personliga frihetens mest elementära grundsatser.